

Skupiny látek užívaných v dermatologii – antimikrobní látky

Komentář ke článku MUDr. Lucie Růžičkové Jarešové (Dermatol. praxi 2010; 4(2): 106–108)

PharmDr. Zbyněk Sklenář, Ph.D.

Vyšší odborná škola zdravotnická, Plzeň

Na základě uveřejněného příspěvku Skupiny látek užívaných v dermatologii – antimikrobní látky autorky MUDr. Lucie Růžičkové Jarešové připojuji několik farmaceutických poznámek.

Dermatol. praxi 2011; 5(1): 48

Článek autorky je stručným přehledem antimikrobních léčiv používaných v receptuře magistraliter. Škoda, že nejsou uvedeny i další, v té době dostupné substance, např. erythromycin a rovněž nystatin, který byl k dispozici od února 2010. U některých léčiv jsou informace poněkud nepřesné (např. u metronidazolu není jasné, co má být 2–4 měsíce – patrně léčba).

Poznámky k názvosloví

Přestože není nezbytně nutné při předepisování používat lékopisné názvosloví (lze uvádět i synonyma), je vhodné v odborných publikacích používat a v celém textu dodržovat jeden typ názvosloví.

Např. Ichthammolum, resp. Rp. Ichthammoli, Jód – Iodum, nikoliv jodium, tetracyklin – používá se v terapii prakticky výhradně hydrochlorid, proto by ve všech recepturách měl být uveden Tetracyclini hydrochloridum, resp. v příslušném pádě. Názvy vyráběných základů (Synderman, Cutilan, Neoquasorb) jsou z pohledu latinské gramatiky nesklonné, tedy Rp. Synderman, nikoliv Syndermani což je sice tradované, leč nesprávné. Síra pro zevní použití je Sulfur ad usum externum, nikoliv sutur ad usum externum. Vazelína je Vaselinum flavum, Rp. Vaselini flavi, nikoliv Vaselina flavi atd. Zde se jistě jedná o přehlédnuté překlepy.

U receptu se sirou a kyselinou salicylovou nemůže být u složky Ricini ol. virgin. množství aa 10,0, když předchází složka byla 5,0 g.

Poznámky k receptuře

Dva níže uvedené recepty jsou prakticky nepřipravitelné:

Rp.	
Metronidazoli	1,0
Aq. purif.	ad 100,0

Používané koncentrace metronidazolu v čistě vodných roztocích nemohou být vyšší, než 0,8 %. Při použití zvýšené teploty se sice vyšší koncentrace za horka rozpustí, ale po několika dnech léčivo vykristalizuje. Koncentrace 0,8 %, což je koncentrace maximální a uvedený recept na 1 % vodný roztok metronidazolu je tedy nepřipravitelný. Roztok je nekonzervovaný, nestabilizovaný, nemůže být uchováván v chladničce, je určen ke krátkodobému použití. Trvá-li lékař na 1 % koncentraci, je nutná přísada ethanolu.

Rp. opravený	
Metronidazoli	0,8
Aq. purif.	ad 100,0

Rp.	
Tetracyclini	2,0
Spirít. vini dil.	
Aq. destil.	aa ad 10,0

Předpis na tento tetracyklinový líh je opět příkladem nepřipravitelného receptu: Předně se používá tetracyklin prakticky výhradně ve for-

mě hydrochloridu, dále je překročena jeho rozpustnost (tetracyklin-hydrochlorid se v požadované 20 % koncentraci nerozpustí), v neposlední řadě u 30 % ethanolu dochází poměrně rychle k tmavnutí přípravku, což značí rozklad tetracyklinu. Jestliže chce lékař tetracyklinový líh předepsat, doporučuji následující předpis, v 60 % ethanolu dochází k tmavnutí pozvolněji:

Rp. opravený	
Tetracyclini hydrochlor.	0,3
Ethanolu 60 %	ad 10,0
M. f. sol.	
D. S. 3 % tetracyklinový líh, 2–3× denně na ložiska	

Doba spotřeby je maximálně dvoutýdenní. Jelikož není určen na rozsáhlejší plochy, je dostačující množství 10 g.

PharmDr. Zbyněk Sklenář, Ph.D.

Vyšší odborná škola zdravotnická, Plzeň
Karlovarská 99, 323 17 Plzeň
zbynek.sklenar@gmail.com

Reakce na komentář PharmDr. Zbyňka Sklenáře, Ph.D. ke článku Skupiny látek užívaných v dermatologii – antimikrobní látky

Článek byl pojat jako pokračování Receptáře. Již v prvním díle bylo upozorněno, že jsou udávány **pouze příklady některých látek, které se užívají v dermatologické praxi**. U léčiv je psáno použití např. 2–4 měsíce, vzhledem k tomu, že terapie může být různě dlouhá. Obecně je známo, že za zkratku M. D. S. se píše četnost a/nebo délka aplikace léčiva. Pacienta vždy samozřejmě upozorníme na to, jak lék správně používat.

Nový lékopis, nové názvosloví a přípravu magistraliter, jsem konzultovala již při psaní prvního dílu Receptáře s magistrou v lékárně, jako pak i každý následující díl, včetně posledního. Postupovala jsem dle jejich informací. Text poté prošel odbornou korekturou.

Poznámka na závěr. Lékaři stále píší recepty dle původního názvosloví, jak jsou již naučení a v lékárně jim léčivo připravují bez problémů. Ze strany farmaceutů nebyla ani výtku k nemožnosti připravit nějaký lék, protože obě strany zřejmě vycházejí ze vžitě praxe. Děkuji za poznámky PharmDr. Z. Sklenáře, Ph.D., které se jeví jako podnětné pro činnost jak lékařů, tak farmaceutů.

MUDr. Lucie Růžičková Jarešová